15. mezinárodní braniborsko-český seminář pro učitele

Ve dnech 17.-21.9.2008 se konalo již 15. setkání českých a německých učitelů, jehož českými partnery jsou Národní institut pro další vzdělávání a Památník Terezín. Tentokrát hostila tento seminář ubytovna památníku Sachsenhausen, umístěná v nově zrekonstruované bývalé služební vile inspektora koncentračních táborů „ Haus Szczypiorski". Program, který připravilo RAA-Brandenburg, společně se zaměstnanci Památníku Sachsenhausen, byl velmi kvalitní a pestrý. Nově byl zaměřen, vedle tradiční problematiky nacismu a holokaustu, také na téma totalitního komunistického režimu účastníci měli možnost navštívit bývalou vyšetřovací věznici státní bezpečnostní služby na Lindenstrasse v Postupimi a seznámit se s tím, jak zde pracují se školními skupinami. Součástí programu byla také prohlídka Památníku Sachsenhausen, seznámení s jeho pedagogickými aktivitami a příprava návrhů pracovních materiálů k nové výstavě. Během dne stráveného v Berlíně zhlédli učitelé expozice Židovského muzea a Památník zavražděných evropských Židů.

Letošní setkání proběhlo ve velmi příjemné a přátelské atmosféře a účastníci opouštěli tento seminář obohaceni o mnoho nových informací, ale také s novými zkušenostmi a podněty.

Pa

Ubytovna "Haus Szczypiorski"
House "Haus Szczypiorski"

Skupina pedagogů na semináři v Postupimi
A group of teacher at the seminar in Potsdam

Seminář českých pedagogů v Památníku Yad Vashem

Stejně jako v minulých letech, tak i letos se v druhé polovině října konal již 4.ročník semináře českých pedagogů v Mezinárodní škole studií o holokaustu při jeruzalémském Památníku Yad Vashem. Mimo zmiňované izraelské instituce se na jeho přípravě opět podílel Památník Terezín, a to za podpory MŠMT ČR. Účastnilo se jej celkem 21 učitelů z mnoha koutů České republiky, kteří již absolvovali semináře „Jak vyučovat o holokaustu", „Holokaust ve vzdělávání" a školení v Ravensbrücku či v Osvětimi. Jeho hlavním cílem bylo obohacení účastníků o další poznatky spojené s problematikou holokaustu a seznámení s přístupy Yad Vashem k vyučování o něm. Na programu byla široká škála přednášek, worshopů i prohlídek. Záběr školení měl být co nejkomplexnější a podle toho byla volena i dílčí témata, ze kterých jmenujme například život evropských Židů před válkou, problematiku spojenou s rolemi pachatelů, přihlížejících, zachránců i obětí, vývoj pronásledování Židů a mnoho dalších. Každý z účastníků pak měl v rámci programu připravenu prezentaci projektu, na kterém pracuje se svými žáky. Účastníci absolvováním semináře prošli celým cyklem několikastupňového vzdělávání o holokaustu pořádaným Památníkem Terezín.

Šp

Přednáška Yehudy Bauera v Yad Vashem
Yehuda Bauer's lecture at the Yad Vashem

Yad Vashem - prezentace workshopu
Yad Vashem - presentation of the pedagogical unit

The 15th International Czech-Brandenburg Seminar for Teachers

On September 17 - 21, 2008 the 15th annual edition of the gathering of Czech and German took place, whose partners is the National Institute for Further Education and the Terezín Memorial. This time the seminar was hosted by the hostel of the Sachsenhausen Memorial, located in the reconstructed building of the former villa of the concentration camp inspector, "Haus Szczypiorski".

the students met not only the relatively unremarkable survivors of the war, but also a number of those who can truly be called heroes. This also applies to the work done to produce an anthology, started as a project for a history class in 2007-8 (and printed under the name of *They also used to be Students of our Grammar School*). Throughout the year, the students collected information on former students of their grammar school in Uherské Hradiště, who were gravely affected by the war. Among them were resistance fighters as well as Jews (close ties were created in particular with Mr G. Streussler and Mrs L. Smolková, who have been living in Israel since the end of the war).

For 17 years now, we take our student on a tour of the Auschwitz extermination camp every other year (and the tour is thus taken by 90% of all students of our school!).

At the end of the school year 2006-7, I dedicated a whole four day course to the events that came to pass in the ghetto of Terezín. The lectures and workshops took the students on a journey back in time to the era of the Protectorate. The works of art they produced were then taken to and put on display in the school. Highly acclaimed was a short stage performance based on the fate of Helga Weissová-Hošková, which was even selected for a public production during the school's talent show in the Slovácké Divadlo theatre in April 2008.

In the students' own words: *" ...especially now, in the times when one believes they have too little, when they are discontented and ungrateful, should they see and hear all this. The idea of the suffering, psychological pressure, lack of food, space and basic needs such as air and water will show them how petty and insignificant are these modern woes. On the contrary, we should feel the opposite: gratitude for everything we have today."*

PhDr. Miroslava Poláková
Grammar school in Uherské Hradiště

Akce Památníku Terezín

27. 2. - 1. 3. 2009 - ***Seminář pro pedagogy „Jak vyučovat o holokaustu"***
19. 3. 2009 - prosinec 2009: ***Zdeněk Beran - Kresby*** vernisáž proběhne v předsálí kina v Malé pevnosti od 14 hodin
20. - 22. 3. 2009 - ***Seminář pro pedagogy „Jak vyučovat o holokaustu"***

Autoři textů - Texts written by:Ludmila Chládková, Jiří Kleker, Helena Palová, Jan Špringl

The programme, prepared by RAA-Brandenburg, along with the staff of the Sachsenhausen Memorial, as varied and of an outstanding quality. For the first time, it was, apart from the traditional topics of Nazism and the Holocaust, dedicated also to the topic of the Communist regime totality - the participants had a chance to visit the former interrogation prison of the national security forces at Lindenstrasse in Potsdam and see how the local staff work with visiting student groups. A part of the programme also consisted of a tour of the Sachsenhausen Memorial, an introduction of its instruction related activities and preparation of resources for a new exhibition. During a day spent in Berlin, the teachers visited the exposition of the Jewish Museum and the Monument of the Murdered Jews of Europe.

The gathering this year took place in a pleasant, friendly atmosphere and the participants left the seminar with a new information galore, as well as with several new inspirations and experiences, and contacts of their international and domestic colleagues.

Pa

Seminar of Czech teachers in the Yad Vashem Memorial

Much like in the previous years, the fourth annual edition of the seminar of Czech teachers at the International School of Holocaust Studies of the Yad Vashem Memorial took place this year in late October. Apart from the Israeli institutions mentioned, the preparations were once again joined by the Terezín Memorial, with support from the Czech Ministry of Education. The seminar saw participation from 21 teachers from all corners of the Czech Republic who took part in the seminars "How to Teach About the Holocaust", "The Holocaust in Education" and courses in Ravensbrück or Auschwitz. The main goal of the event was to give the participants more information on the topic of the Holocaust and introduce to them the approach of the Yad Vashem to teaching about it. The programme included a wide range of lectures, workshops and tours. The range of instruction was intended to be as complex as possible and the individual topics were chosen accordingly - among them such as the life of European Jews before the war, the problem of the roles of those who committed the atrocities, the onlookers, rescuers and victims, the development of prosecution of Jews, and many others. Each participant then presented, as a part of the programme, a project they work on with their students. By taking the seminar, the participants went through the whole cycle of several grades of Holocaust oriented instruction provided by the Terezín Memorial.

Šp

Terezin Memorial Events

February 27 - March 1, 2009: ***Seminar for teachers "How to teach the Holocaust"***
March 19 - December 2009: ***Zdeněk Beran -Drawings*** foyer of the Cinema in the Small Fortress, opening ceremony begins at 2 p. m.
March 20 - 22, 2009: ***Seminar for the teachers "How to teach the Holocaust"***

Kontakty - Contacts

Adresa - Address
Památník Terezín, Národní kulturní památka
Principova alej 304, 411 55 Terezín
Malá pevnost - Small Fortress
tel.: 416-782 442, 416782131, *fax:* 416-782 245
Muzeum ghetta - Ghetto Museum
tel.: 416-782 576, *fax:* 416-782 993
Magdeburská kasárna - Magdeburg Barracks
tel.: 416-782 949
Středisko setkávání II. - Meeting Centre II.
tel.: 416-782 654

PAMÁTNÍK TEREZÍN
MALÁ PEVNOST · MUZEUM GHETTA
národní kulturní památka

Vydává - Published by
Památník Terezín, Česká republika
The Terezin Memorial, The Czech Republic
2008
www.pamatnik-terezin.cz

Odpovědný redaktor - Editor:
Mgr. Naďa Seifertová
seifertova@pamatnik-terezin.cz
Foto - Photos:
Památník Terezín
Anglický překlad - Translation
Mgr. Michal Spáda
Výtvarné zpracování - Design:
František Hejda
look@look.cz

4/2008

ZPRAVODAJ NEWSLETTER

VZDĚLÁVACÍ A INFORMAČNÍ BULLETIN
EDUCATIONAL AND INFORMATIVE BULLETIN

Památník Terezín / Terezín Memorial
2008

Terezínský domov Q 609

Po vystěhování civilních obyvatel z Terezína v červnu 1942 vznikla v uvolněných objektech i řada domovů (heimů) pro děti a mládež ghetta. Mezi prvními to byly chlapecký heim v L 417 a pro dívky v L 410. Posléze se k nim zařadil i heim v řadovém jednopatrovém domě bloku F III, jenž nesl místopisné označení Q 609. (Dnes ul. B. Němcové.)

V září 1943 sem skupina mladých a pro práci s dětmi nadšených vězňů začala převádět desítky českých i německých chlapců zejména z kasáren, kde dosud pobývali. Z poměrně nevelkých místností byly v celém domě upraveny ubikace pro děti i pro vychovatele a jejich pomocníky. Fungovala tu i přípravná kuchyně k ohřívání jídel a porcování chleba před rozdělováním. K domu patřil dvůr se studnou a řadou nově postavených záchodů - vše maximálně využívané. Vedoucím heimu se stal sotva dvacetiletý Josef Krämer, s dětmi však pracovala celá řada českých i německých vychovatelů: Ota Lederer, Hana Reinerová, Ota a Marta Bleierovi a další. Své umělecké schopnosti poskytovali i Norbert Frýd a Karel Berman, kteří byli v domě též ubytováni.

Jednotlivé heimy v domě byly označeny písmeny abecedy od A do G. Dochované prameny (vzpomínky pamětníků, album heimu Q 609 či časopis) nám umožnily blíže poznat alespoň dva z nich: heim B, jenž se proslavil vlastním loutkovým divadlem a heim A, kde vznikal časopis Kamarád.

Tento článek přináší informace o heimu B a jeho loutkovém divadle.

Kresba ulice ghetta s heimem Q 609 v popředí
A drawing of the ghetto street with the heim Q 609 in the foreground

Heim B v domově Q 609

Byl tvořen třemi nevelkými místnostmi, značenými B 1-3. Obývalo je kolem 25 českých chlapců ve věku 11- 18 let. Často pocházeli ze smíšených manželství a byli i pokřtěni. Pospolu byla vždy skupina přibližně stejného věku. Ke změnám docházelo občas, podle příchodu a odchodu transportů. Vybavení heimu bylo tradiční, jako jinde v ghettu : podél stěn palandy, pod oknem police s přihrádkami na osobní věci. Starší chlapci již chodili pracovat, hlavně do zemědělství, pro ty mladší však bylo třeba vymýšlet zaměstnání a program na celý den. Formou besed či vyprávění se suplovala výuka, aby chlapci příliš nezaostávali. U harmonia, které tu zbylo po původních obyvatelích, se zpívalo a nacvičovalo. Výchova byla zaměřena ke snášenlivosti a chápání širších souvislostí. Chlapcům se kupř. podařilo v zimě 1943 propašovat do heimu malý smrček, takže se připomínaly jak Vánoce, tak i Chanuka s jejich tradicemi. Jak vzpomínala vychovatelka H. Reinerová , snažila se, aby děti chápaly tyto svátky jako všelidské.

Loutkové divadlo

Z podnětu vychovatele O. Lederera se chlapci záhy začali zabývat výrobou marionet. Rady jim poskytli přítomní renomovaní odborníci na loutková divadla Engländer a Ohrenstein.

The Terezín home Q 609

After the civilian population of Terezín was displaced in 1942, the freed objects were used to house several homes (heims) for children and youth of the ghetto. Among the first such homes was the heim for boys L 417 and heim for girls L 410. Soon these were joined be a heim in a single storey row house in the F III block, labelled Q 609. (In what is today the B. Němcová Street.)

In September 1943, a group of young inmates enthused for work with children began bringing tens of Czech and German boys here, mostly from the barracks where they had been located previously. The relatively small rooms of the house were adapted into quarters for children as well as their tutors and the tutors' aides. There was also a supplementary kitchen for heating of food and dividing bread into portions before it was handed out. The house had a yard with a well and a row of newly constructed toilets - all put to maximum use. The position of the heim's leader was given to the twenty years old Josef Krämer, there were nevertheless a whole number of Czech and German tutors working with the children: Ota Lederer, Hana Reinerová, Ota and Marta Bleier and others. Norbert Frýd and Karel Berman who also lived in the house provided their artistic talents.

The individual heims in the house were designated and referred to alphabetically, from A to G. The surviving sources (reminiscences of survivors, album of the heim Q 609 or its magazine) allow us to get to know in some more detail at least two of these: the heim B, made famous by its own puppet theatre and the heim A, where the Kamarád (Friend) magazine was published.

This article concentrates on heim B and its puppet theatre.

Heim B in home Q 609

The heim consisted of three small rooms, labelled B 1-3. There were about 25 Czech boys aged 11 - 18 living there. Many of them came from mixed families and were even christened. The boys of roughly the same age lived together in groups sharing each room. There were occasional changes related to arrival and departure of transports. The equipment of the heims was traditional, much like elsewhere in the ghetto: bunk beds lining the walls, shelves with compartments for personal belongings. Older boys were required to work, mostly in agriculture, while it was necessary to come up with some sort of occupation for the younger ones spanning the whole day. School instruction was substituted by discussions or narration so that the boys did not stay too far behind with their studies. A harmonium left behind by the original tenants was used for musical training and singing accompaniment. The instruction was oriented at teaching tolerance and understanding of things in a broader context. For example, the boys managed to smuggle a tiny fir tree into the heim in the winter 1943 so that it would remind them of both Christmas and Hanukkah with their respective traditions. According to reminiscences of the tutor H. Reinerová , she strove to have the children understand these holidays as the holidays of all mankind.

The puppet theatre

On the impulse from the tutor O. Lederer the boys soon started to build puppets. They were advised in these efforts by respected puppet theatre specialists Engländer and Ohrenstein.

First, the necessary wood and tools were obtained from the workshops of the ghetto and, with great enthusiasm the production of puppets was ready to begin. It was vital that connecting of the individual

Nejprve se sehnalo z dílen ghetta potřebné nářadí i dřevo, a pak se s velkým elánem začalo tvořit. Důležité bylo, aby se povedlo spojování článků končetin u loutek. Díky nadanému a řemeslně zručnému chlapci J. Baderovi se to dařilo dokonale. Modelování hlaviček z hlíny a následnému omalování olejovými barvami se ujal 14 letý nadšenec Jenda Klein. S kostýmy pomohla H. Reinerová. Z rukou chlapců heimu B a jejich vychovatelů tak postupně vzešly asi 25 cm vysoké postavy Kašpárka, princezny, Honzy, generála, rytíře, krále, sedláka, čerta a dalších loutek. Pro jevištní proměny se vytvořily kulisy jako hradní síň, les a česká náves.

Divadelní scéna - to byla plochá bedna o rozměru 140 x 90 cm. Sloužila nahoře jako jeviště a uvnitř jako sklad kulis. Na ni se upevňoval portál. Loutkové království měli chlapci úhledně uložené v koutě heimu, marionety visely na tyči za závěsem. Každé přátelské návštěvě se mohli pochlubit svým pokladem.

Kromě krátkých scének byla v repertoáru loutková hra, kterou pro toto divadlo napsal další 14 letý chlapec Landsmann. Měla název „Začarovaný hrad". Do známého pohádkového motivu se pochopitelně zamíchaly i lágrové výrazy a narážky na ubytování a stravu vězňů ghetta. Hrálo se s velkým nadšením od jara 1944 nejprve pro menší děti v domově Q 609, později i pro jiné heimy. Chlapci sklízeli od všech malých diváků zasloužený obdiv, neboť jim pomáhali ocitnout se na chvíli ve zcela jiném, skoro pohádkovém světě.

Chl

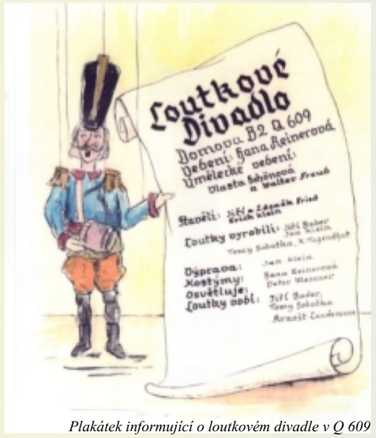

Plakátek informující o loutkovém divadle v Q 609
A makeshift poster informing about the puppet theatre in Q 609

Workshop na téma současného antisemitismu a popírání holokaustu

Vzdělávací oddělení PT začalo od října 2008 využívat nově zřízenou počítačovou učebnu v Dlouhé ulici. Středním školám je v rámci programu vícedenního semináře nabízen náš nový workshop, který se zaměřuje na praktickou zkušenost se současným antisemitismem a popíráním holokaustu. Součástí workshopu je také seznámení s nejlepšími weby ověřenými, oficiálními, důvěryhodnými, tedy weby, s nimiž mohou studenti dále pracovat doma či ve škole.

Hlavní náplní vymezené dvouhodinovky je ovšem zkušenost s weby nebezpečnými, různými způsoby maskujícími svůj antisemitismus, nacionalismus, nebo dokonce otevřeně se hlásícími k odkazu Adolfa Hitlera. Společně diskutujeme o současné ideologii antisemitismu, nacionalismu a zejména popírání holokaustu. Z internetových stránek několika extremistických skupin se snažíme vypreparovat základní myšlenky a postupy, na kterých stojí zdánlivě pevná (protože jednoduchá) ideologická konstrukce těchto hnutí.

Studenti na závěr ve dvojicích či trojicích prezentují ostatním jeden z takových webů, na který se zaměřili (upozorňují na charakteristický design, slova, fráze, dogmata, mluví o tom, co je překvapilo apod.). Doufáme, že nabízený workshop splní svůj účel a skrze vlastní zkušenost upevní morální postoje studentů. Z prvních veskrze pozitivních ohlasů můžeme mít jenom radost.

Kl

parts of the puppets' limbs succeeded. Thanks to the the talented and skilful boy J. Bader, this part was a complete success. Modelling of the heads from clay and subsequent painting with oil paint was taken care of by a 14 years old enthusiast Jenda Klein. H. Reinerová helped out with the costumes. Thus, about 25 cm tall puppets of the clown, the princess, Jack, the general, the knight, the king, the farmer, the devil and others left the hands of the heim B boys and their tutors. In order to facilitate change of setting on the stage, the backdrop of a castle court, forest, village square and others were produced.

Loutky vyrobené v heimu B2
Puppets produced in the heim B2

The stage itself was a flat box sized 140 x 90 cm. The top part was used as the stage while the stage props were stored inside. An additional portal was attached to the box for actual performances. The puppet kingdom was stored in the corner of the heim with the puppets hanging from a pole behind the curtain. Thus the boys could boast their treasure to any friendly visitors.

Apart from short sketches, the theatre also staged one full length play, written by another of the boys, the 14 years old Landsmann. It was called "The Enchanted Castle". The fairy tale setting of the story was understandably extended to include several instances of the prison camp slang and references to the living conditions and diet of the ghetto inmates. The plays were performed with great enthusiasm from spring 1944, at first for the younger children in the heim Q 609, later also for other heims. The boys reaped the well deserved acclaim of their audience whom they helped to, at least for a while, travel to a different, an almost fairy tale world.

Chl

A workshop on contemporary anti-Semitism and Holocaust denial

The Education Department of the Terezín Memorial began using its newly established computer room in the Dlouhá Street in October 2008. As a part of a seminar spanning several days, our new workshop is offered to secondary schools, focusing on practical experience with contemporary anti-Semitism and Holocaust denial.

A part of the workshop consists of introduction of the best websites - official, trusted, in other words such websites as students can continue to work with at home or in school.

The chief part of the programme of the two-hour workshop is however focused the experience with websites which mask their anti-Semitism, nationalism or even openly embracing the legacy of Adolf Hitler. Together we discuss contemporary ideologies of anti-Semitism, nationalism and, primarily, Holocaust denial. We try and distil the basic ideas and procedures used by several extremist groups, which form the seemingly firm (because it is so simple) ideological structure of these movements.

The workshops is concluded by the students in groups of two or three presenting one of such websites which they chose and focused on (pointing out the characteristic design, words, phrases, dogmas, talking about things they found surprising, etc.). We hope that this workshop we offer will fulfil its goal and will serve to strengthen the moral views of students by giving them a direct experience of the subject matter. The first, overwhelmingly positive feedback we have received so far only makes us the more happy for that.

Kl

Z workshopu o současném antisemitismu
From the workshop on contemporary anti-Semitism

Projekty škol: Každodenní práce pedagoga - zpověď jedné paní učitelky

Veďme mládež k poučení se z nedávné historie

Na gymnáziu v Uherském Hradišti učím 28 let. Nejsem stoupencem velkých projektů, spíše drobné dílčí práce mimo základní výuku. A ta zcela splňuje svůj cíl. Jedním z témat, kterému se po celou dobu věnuji, je období 2. světové války.

Před 25 lety jsem zavedla pro maturanty povinné seminární práce s cílem poznat lépe svůj region a jeho obyvatele. Tak byla vytvořena i celá řada prací s židovskou tématikou. Jen namátkově vyjmenuji *Z historie židovského obyvatelstva města Napajedel, Osvětim, Historie Židů v našem okolí, Z historie židovské obce v Uherském Hradišti, Židé v Uherském Brodě, Úklid v Terezíně* atd. Obsahy těchto prací vycházejí pak každoročně ve zkrácené verzi ve dvou pokračováních ve Slováckém deníku v rubrice *Z pera studentů gymnázia*. Stejně tak vycházejí ve Slováckém deníku po každé dějepisné exkurzi (např. Terezín, Osvětim) obsáhlé články studentů doplněné spoustou fotografií. Děti velmi otevřeně píší o svých zážitcích před veřejností a to je velmi důležitý faktor, kdy si veřejnost chtě nechtě uvědomuje, že mladá generace nežije v izolaci od minulosti, jak se mnozí nostalgicky domnívají.

Při získávání podkladů pro práce se studenti seznámili nejen s obyčejnými pamětníky války, ale s mnoha, které lze označit za skutečné hrdiny. To platí i pro práci na sborníku, který byl výsledkem dějepisného semináře v roce 2007-8 (vytištěn pod názvem *Byli také studenty našeho gymnázia*). Během roku studenti získávali informace o bývalých studentech uherskohradišťského gymnázia, kterých se bolestně dotkla válka. Šlo tedy jak o odbojáře, tak o Židy (pevné pouto vzniklo především s panem G. Streusslerem a paní L.Smolkovou, kteří žijí od konce války v Izraeli).

Už 17 let jezdíme pravidelně každý druhý rok se studenty do Osvětimi (zájezd tak absolvuje 90% všech studentů gymnázia!).

Událostem v terezínského ghettu jsem věnovala celý čtyřdenní dějepisný kurz na konci školního roku 2006-7. Formou přednášek a workshopů se studenti přenesli zcela do reality protektorátu. Jejich výtvarné práce byly poté odvezeny do školy a tam vystaveny. Velmi oceněna byla divadelní scénka na motivy životních osudů Helgy Weissové - Hoškové, která byla dokonce vybrána pro veřejné představení na akademii školy ve Slováckém divadle v dubnu 2008. Za vše promlouvají slova studentů: „ *...zvláště v době, kdy si člověk myslí, že má málo, je nespokojený a nevděčný, by toto vše měl vidět a slyšet. Představa prožitého utrpení, psychického nátlaku, nedostatku jídla, míst, ale i základních potřeb jako jsou voda a vzduch, mu teprve ukážou, jak malicherné a nepodstatné jsou dnešní stesky. Opak je na místě: vděčnost za svobodu a za vše, čeho se člověku dneska dostává*."

PhDr. Miroslava Poláková
Gymnázium Uherské Hradiště

School projects: A teacher's everyday work - the confession of a female teacher

Let us lead the youth to take their lesson from the not so remote past

I have been teaching at a grammar school in Uherské Hradiště for 28 years now. I have never been a proponent of large scale projects, but always preferred less extensive auxiliary works supplementing the core instruction. Which itself does fulfil its goal completely. One of the topics I have been tackling for the whole of the aforementioned period is World War II.

25 years ago, I introduced mandatory essays for final year students aiming at having them get to know their region and its inhabitants better. Thus, a whole number of works dealing with the topic of Jews and Judaism was produced. These included, to name just a few, *From the History of the Jewish Inhabitants of the Town of Napajedly, Auschwitz, History of Jews in our Region, From the History of the Jewish Community in Uherské Hradiště, Jews in Uherský Brod, Cleaning in Terezín*, etc. Resumes of these works were then annually printed in two subsequent issues of Slovácký deník newspaper in the *Written by Students of the Grammar School* column. Likewise, extensive articles written by students are printed in Slovácký deník to document each history related field trip (e. g. Terezín, Auschwitz) accompanied with a plethora of photographs. The children are very open in thus presenting their experience to the general public and it is also a very important factor reminding the general public that the younger generation does not live in isolation from the past as many might tend to believe with a certain degree of nostalgia.

During the gathering of resources for their works,